

Vorstschade in de polder heeft twee gezichten

Peren opnieuw in de groei, appels grotendeels gesneefd

Het is eind maart/begin april 2012 als fruitboomkweker Matthijs Cornelissen in de Flevopolder met een grote ploeg Polen aan een gigantische entklus begint. Op een perceel van 9 hectare - even buiten Biddinghuizen - worden zo'n 325.000 bevroren jonge peren opnieuw geënt. Een 'werkje' dat nog niet vaak op een dergelijk grote schaal is vertoond. Tijd om eind 2012 nog eens terug te gaan, om te horen en te zien hoe alles in de polder is verlopen.

Auteur: Ruud Jacobs

Eind november, de polder oogt leeg en verlaten en de meeste akkers zijn reeds omgeploegd. Dat geldt zeker niet voor de percelen van Maatschap Cornelissen. Waar negen maanden geleden nog tientallen Poolse handen uit de mouwen werden

gestoken, toont Matthijs Cornelissen trots het resultaat van enkele weken noeste arbeid. Van de 325.000 opnieuw geënte peren is bijna alles geslaagd en opnieuw aan de groei gegaan. 'Daar waar geen bamboestok staat, is het niet goed

gegaan, maar zoals je ziet is bijna alles gelukt. Ik denk zo'n 95 procent.' Volgens Cornelissen zijn de bastenten die hij met zijn werknemers vanaf 1 april tot half april heeft gezet, het best uit de verf gekomen. 'We zijn half maart begonnen met

plakenten ofwel Engelse copulaties. Later zijn we overgestapt op bastenten. Die laatste zijn uiteindelijk veel regelmatig en uniformer geworden.' Om zijn nieuw uitgelopen perenbomen tegen een nieuwe vorstaanval te beschermen, heeft

Cornelissen tussen de bomen de lange rijen ingezaaid met Japanse haver. 'Het is een prima groenbemester die ook goed werkt tegen aaltjes. Dit gewas groeit snel bij lage temperaturen.' Maatschap Cornelissen werd in maart geconfron-

teerd met de desastreuze gevolgen van enkele bijzonder strenge nachtvorsten van begin februari. Nachtelijke temperaturen van min 21 graden waren duidelijk te veel voor jonge perenbomen. De keuze bestond uit rooien en versnipperen of

Rooien van het perceel appelbomen met vorstschade.

de gok wagen en opnieuw enten. Voor de eerste optie gold een geheide strop van ruim 1 miljoen euro; bij de tweede moest men de gok wagen met extra werk en kosten voor het opnieuw enten. De fruitboomkweker koos voor het laatste en achteraf niet geheel zonder succes. 'Bijna al deze peren – 75% Conference en 25% Beurré Alexander Lucas – zijn nu verkocht aan binnenlandse fruittelers. De extra tijd en energie die we hierin hebben gestoken, is het allemaal meer dan waard geweest. En dit betekent ook de redding van ons bedrijf.'

Perentekort

Volgens Cornelissen ontstaat er als gevolg van de strenge vorst begin februari – met voorafgaand een redelijk milde december- en januari-

Perceel peren dat opnieuw is geënt.

De gerooide appelbomen worden geselcteerd op kwaliteit.

maand – volgend jaar in Nederland een tekort aan jonge perenbomen. ‘Voor de perenbomen die in de boomgaarden uitvallen, zijn er straks te weinig nieuwe bomen beschikbaar. De overige fruitboomkwekers – uitgezonderd in Limburg en Zeeland – hebben als gevolg van de vorstschade

het grootste deel van hun teelt vernietigd.’ Door het verwachte tekort op de markt denkt Cornelissen ondanks extra kosten voor personeel en nieuwe enten, uiteindelijk toch nog goed te kunnen boeren. ‘Onze verkoopprijzen zullen zo’n 20 procent hoger liggen dan in andere jaren.’

Mattheus Cornelissen en Pieter Schalk bekijken het perceel peren dat opnieuw is geënt.

Appels

In tegenstelling tot het perceel peren, zijn even verderop de jonge appelbomen in wording bepaald niet ongeschonden uit de (vorst)strijd gekomen. Een groot deel van de eind november reeds gerooide boompjes is absoluut niet meer geschikt voor de handel en verdwijnt uiteindelijk in de versnipperaar. Wat overblijft, gaat veelal als tweede soort in de verkoop. Cornelissen: ‘Bij de appels was het voor ons niet meteen duidelijk in hoeverre ze nu vorstschade hadden opgelopen. We hebben daarom alles laten staan en gedacht, dat komt nog wel goed met de soorten als Golden Delicious, Najdared en Jonagold. Niet veel later bleek toch dat het merendeel is bevroren en zijn ze onregelmatig uitgelopen. In het voorjaar na de eerste warme dagen zag je ze zo wegval- len. Overal zag je snotplekken op de bast, dode plekken waardoor het sap niet meer naar boven kan.’

‘We zijn half maart begonnen met plakenten ofwel Engelse copulaties. Later zijn we overgestapt op bastenten’

Negenmaandenbomen

Ondanks alle ellende heeft de vorstschade toch ook nog iets positiefs opgeleverd: de ‘negen- maandenboom’. Begin april heeft maatschap Cornelissen op een aangrenzend perceel winterhandverredelingen van verschillende appelras- sen aangeplant. ‘In het voorjaar en de zomer hebben we dit perceel door middel van een fertigatiesysteem kunnen bemesten. Er is veel vraag naar deze soort en daarom kunnen we deze eenjarigen nu in november al verkopen.’ De appelboompjes die dit jaar als eerste of tweede kwaliteit weggaan, worden handmatig uitgesto- ken. De rest blijft nog een jaar staan. Volgens Cornelissen wegen de hogere prijzen die dit jaar voor de ‘negenmaandenbomen’ op tafel worden gelegd, zeker op tegen de extra kosten voor het meerwerk (onder meer het pluizen van de top- pen om de vertakkingen op gang te brengen en handmatig blad verwijderen). Procentueel gezien zouden de betere exemplaren volgend jaar welis- waar zo’n 20 procent meer opleveren, maar om het ontstane financiële gat enigszins te dichten kiest Cornelissen toch voor levering dit jaar.

Het rooien van de negenmaandenbomen.

'Onze verkoopprijzen zullen zo'n 20 procent hoger liggen dan in andere jaren'

Vorstschade

Volgens Pieter Schalk, door Cornelissen ingeschakeld om de uiteindelijke vorstschade te bepalen, is de schade in de polder heel extreem te noemen. 'In mijn hele carrière als taxateur heb ik dit

nog niet eerder meegemaakt. De beslissing van Matthijs om opnieuw te enten, is goed geweest. Het is een goede les voor een volgende keer, ook voor de appels. Wat dit jaar bij de peren is gebeurd, had ook bij de appels gekund en dan was het ook hier goed gekomen.' Nu rest Cornelissen bij de appels een vervelende rooiklus die uiteindelijk alleen maar geld kost in plaats van oplevert. Volgens Schalk lopen er nog steeds gesprekken met het ministerie over vergoeding van de schade. Cornelissen, die voor zijn hele bedrijf een totale niet verzekerde vorstschade

'Het zal niet meevallen om dat gat dicht te krijgen, maar gelukkig hebben we binnen ons bedrijf ook nog een deel fruitteelt'

van zo'n 1,2 miljoen euro raamt, heeft zo zijn bedenkingen bij het binnenhalen van een eventuele schadevergoeding. 'Een vergoeding wordt denk ik een moeilijk verhaal, en als het geld er al wel komt, is mijn verwachting dat het nog jaren zal duren.' Het één jaar later kunnen leveren, slaat volgens Cornelissen wel een flink gat in zijn begroting. 'Het zal niet meevallen om dat dicht te krijgen, maar gelukkig hebben we binnen ons bedrijf ook nog een deel fruitteelt. Het fruit houdt ons dit jaar op de been. Weliswaar hebben we daar minder opbrengsten, maar wel goede prijzen.'

De nieuwe enten zijn goed uitgelopen.

Eerste kwaliteit negenmaandenbomen met rode lintjes.

Japane haver tussen de jonge perenbomen.